

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака («Службени гласник БиХ» бр. 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» бр. 96/13, 89/16 и 5/22) и члана 12. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака («Службени гласник БиХ» број 103/08 и 5/22), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2020. ГОДИНУ НЕЗАВИСНЕ СТРАНКЕ ДР МИХАЈЛО ТОВИРАЦ

Број: 03-07-6-924/21
Сарајево, 12.09.2022. године

САДРЖАЈ

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА.....	3
1. УВОД	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	4
3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА.....	5
Предмет прегледа и контроле	5
Циљ прегледа и контроле	5
Обим прегледа и контроле	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ.....	5
5.1 НАЛАЗИ	5
5.2. ПРЕПОРУКЕ.....	9

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансирања политичких странака извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Независне странке др. Михајло Товирац за 2020. годину.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама поглавља 15 Изборног закона Босне и Херцеговине, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Преглед смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим на ангажману у прегледу. Ови стандарди захтијевају да планирамо и извршимо преглед да би добили умјерену поузданост да странка није значајно кршила одредбе Закона о финансирању политичких странака.

Преглед је ограничен на контролу годишњег финансијског извјештаја политичке странке и примјену аналитичких процедура на подацима из финансијских извјештаја, па према томе не обезбјеђују поузданост која би се добила извршеном ревизијом у просторијама странке.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, утврђено је да је Независна странка др. Михајло Товирац прекршила одредбе члана 4. став (1), члана 12. став (3), став (4) и став (5) Закона о финансирању политичких странака и члана 15.1 Изборног закона Босне и Херцеговине.

Прегледом, односно контролом финансијских извјештаја, осим горње напомене нисмо запазили ништа значајно, што би указало на недостатке у финансијском извјештају или на финансирање ове политичке странке супротно одредбама Закона о финансирању политичких странака, нити на финансирање трошкова изборне кампање супротно одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Независне странке др. Михајло Товирац за 2020. годину.

Преглед и контрола финансијског извјештаја су проведени у складу са чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да није обављена ревизија у просторијама политичке странке, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја, Независна странка др. Михајло Товирац се финансирала из следећих извора:

Р/Б	Извори финансирања	Износ (КМ)	Структура (%)
1.	Чланарина	12,00	0,48
2.	Прилози физичких лица (3-а)	0,00	0,00
3.	Прилози правних лица (3-б)	0,00	0,00
4.	Приходи од имовине (3-ц)	0,00	0,00
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	0,00	0,00
7.	Приходи из буџета (3-ф)	2.478,00	99,52
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	2.490,00	100,00
II	Остали приходи и друго	0,00	0,00
	Извори финансирања (I+II)	2.490,00	100,00

У годишњем финансијском извјештају странка је исказала расходе у укупном износу од 1.063,00 КМ¹.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке је Независна странка др. Михајло Товирац. Скраћени назив странке је НСДРМТ.

Независна странка др. Михајло Товирац регистрована је код Основног суда у Добоју, рјешењем број: 085-0-Рп-08-000 001 од 14.05.2008. године.

Сједиште политичке странке је у Шамцу, Шкарић 30.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, лице овлаштено за заступање странке је Бранка Дамјановић, подпредсједник странке.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2020. годину је Бранка Дамјановић.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, организациону структуру Независне странке др. Михајло Товирац чини:

- Главни одбор.

¹ Странка је у обрасцу 4 (расходи политичке странке) годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину који је доставила Централној изборној комисији Босне и Херцеговине у чврстој копији, руком дописала расходе у износу од 1.063,00 КМ, док у апликацији ФИ ЦИК БиХ нису уписани расходи.

3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА

Предмет прегледа и контроле је годишњи финансијски извјештај Независне странке др. Михајло Товирац за 2020. годину.

Циљ прегледа и контроле је да ревизор на бази финансијског извјештаја покуша да установи да ли је политичка странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине. Уколико ревизор на бази контроле финансијског извјештаја утврди одређена кршења наведених закона, оцјењује да ли је потребно извршити ревизију у просторијама странке да би могао изразити мишљење о томе да ли се странка финансирала у складу са Законом о финансирању политичких странака.

Обим прегледа и контроле финансијских извјештаја Независне странке др. Михајло Товирац обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања, са посебним нагласком на приходе из буџета.

Обим прегледа је био ограничен јер странка није доставила своје пословне књиге за 2020. годину.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију извршила је преглед годишњих финансијских извјештаја Независне странке др. Михајло Товирац у периоду од 2008. до 2019. године, након чега су издати извјештаји о прегледу са мишљењем ревизора, налазима ревизије и препорукама политичкој странци.

Након извршеног прегледа годишњег финансијског извјештаја за 2019. годину, Служба за ревизију је издала Извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима ревизије и препорукама странци да води пословне књиге у складу са рачуноводственим прописима и да годишњи обрачун (завршни рачун) подноси надлежној институцији Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге-АПИФ, да води тачне евиденције о својим обавезама, да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине доставља у законом прописаном року и попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и да доставља и другу документацију коју од ње затражи Централна изборна комисија Босне и Херцеговине.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2020. годину, утврђено је да политичка странка није испоштовала препоруке ревизије.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ

5.1 НАЛАЗИ

а) Независна странка др. Михајло Товирац прекршила је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака².

Независна странка др. Михајло Товирац није уз годишњи финансијски извјештају за 2019. годину доставила програм утрошка средстава за 2020. годину.

С обзиром да Независна странка др. Михајло Товирац није доставила програм утрошка за 2020. годину, сматрамо да је финансијска средства утрошила без програма утрошка средстава за 2020. годину, чиме је прекршила одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

² Финансијска средства из члана 3. став (1) Закона о финансирању политичких странака, политичка странка може користити искључиво за остваривање циљева утврђеним својим програмом и статутом.

b) Независна странка др. Михајло Товирац прекршила је одредбе члана члана 12. став (4) и став (5) Закона о финансирању политичких странака.

На основу обављеног прегледа годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, утврђено је да политичка странка годишњи финансијски извјештај није доставила у законом прописаном року, није правилно попунила обрасце годишњег финансијског извјештаја и није доставила додатну документацију, чиме је прекршила одредбе члана 12. став (4) и став (5) Закона о финансирању политичких странака и одредбе Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“ бр. 96/13 и 89/16)-у даљем тексту: Правилник.

(1) Независна странка др. Михајло Товирац је годишњи финансијски извјештај за 2020. годину поднијела у електронској форми путем апликације ФИ ЦИК БИХ дана 31.08.2021. године.

(2) Странка није у обрасцу 1 (општи подаци о политичкој странци) годишњег финансијског извјештаја исказала податке о броју рјешења о упису странке у регистар суда и шифри дјелатности, чиме је прекршила одредбе члана 9. Правилника.

Такође, странка је у годишњем финансијском извјештају навела да је лице овлаштено за заступање странке Бранка Дамјановић, подпредсједник странке, док је у Рјешењу о упису у регистар политичких организација, број: 085-0-Рп-08-000 001 од 14.05.2008. године, наведено да је лице овлаштено за заступање странке Михајло Товирац, предсједник странке.

(3) Странка није у обрасцу 2 (преглед промета свих трансакцијских рачуна политичке странке) годишњег финансијског извјештаја исказала тачне податке о почетном стању и промету оствареном путем трансакцијског рачуна, чиме је прекршила одредбе члана 11. Правилника.

У обрасцу 2 исказан је трансакцијски рачун број: 5513021128915221 код Уникредит банке ад са сљедећим подацима: почетно стање на дан 01.01.2020. године у износу од 13,00 КМ, укупан промет улаза у износу од 4.390,00 КМ, укупан промет излаза у износу од 4.392,50 КМ и стање на дан 31.12.2020. године у износу од 10,50 КМ.

Контролом извода са трансакцијског рачуна које је странка доставила за период од 01.01. до 31.10.2020. године, утврђено је сљедеће: негативно почетно стање на дан 01.01.2020. године у износу од 13,00 КМ, укупан промет улаза у износу од 4.390,00 КМ, укупан промет излаза у износу од 4.379,50 КМ и негативан салдо новца на дан 31.10.2020. године у износу од 2,50 КМ.

(4) Странка није у обрасцу 3-ф (приходи из буџета) исказала тачне податке о нивоу власти из чијег буџета је остварила приходе, чиме је прекршила одредбе члана 19. Правилника.

Независна странка др. Михајло Товирац је у обрасцу 3-ф исказала да је остварила приходе из буџета Града Бања Лука у износу од 2.478,00 КМ, док је контролом извода са трансакцијског рачуна утврђено да је странка остварила приходе из буџета Општине Шамац у износу од 2.478,00 КМ.

(5) Независна странка др. Михајло Товирац није на правилан начин попунила обрасце расхода, чиме је прекршила одредбе члана 21. и 22. Правилника.

-Увидом у обрасце расхода годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, које је странка доставила у чврстој копији, утврђено је да је странка у обрасцу 4 (расходи политичке странке) руком уписала укупне расходе у износу од 1.063,00 КМ.

Странка је, такође, у обрасцу 4.1 (режијско-административни и остали трошкови) дописала податке о износу трошкова закупнине пословних простора и трошкова услуга, и то: трошкове закупнине пословних простора у износу од 900,00 КМ и трошкове услуга у износу од 163,50 КМ.

Увидом у образац 4.1 који је странка попунила електронски у апликацији ФИ ЦИК БиХ, утврђено је да је странка у обрасцу 4.1 исказала трошкове закупнине пословних простора и трошкове услуга, али је износе трошкова исказала у дијелу обрасца у који се уносе подаци о броју конта, док је у дијелу обрасца у који се уносе подаци о износу трошка уписала 0,00 КМ.

-Контролом извода са трансакцијског рачуна, утврђено је да је странка остварила трошкове накнаде за вођење рачуна и провизије у износу од 135,00 КМ, трошкове казне по Одлуци Централне изборне комисије БиХ број: 03-07-6-495/18 од 20.12.2018. године у износу од 1.329,50 КМ, трошкове казне по Одлуци Централне изборне комисије БиХ број: 05-1-07-6-469/19 од 14.05.2020. године у износу од 1.000,00 КМ и трошкове таксе за овјеру политичке странке за учешће на изборима у износу од 1.000,00 КМ. Такође, са трансакцијског рачуна исплаћена је готовина у износу од 900,00 КМ уз напомену да се средства подижу за закупнину.

Неправилним исказивањем структуре трошкова, странка је прекршила одредбе члана 21. и 22. Правилника.

-Странка је у годишњем финансијском извјештају исказала трошкове закупнине пословног простора у износу од 900,00 КМ, што је за 900,00 КМ мање у односу на стварне трошкове.

Увидом у уговор о закупу пословног простора број: 1-1/09 од 22.05.2009. године, утврђено је да су трошкови закупнине пословног простора износили 150,00 КМ мјесечно, односно 1.800,00 КМ на годишњем нивоу.

Странка, такође, у обрасцу 5 (обавезе) није исказала обавезе према закуподавцу, чиме је прекршила одредбе члана 24. Правилника.

- (6) Прегледом финансијског извјештаја и извода са трансакцијског рачуна утврђено је да странка није на правилан начин попунила образац 5 (обавезе), односно није исказала тачне податке о повјериоцима, износу обавеза и датуму обавеза³, чиме је прекршила одредбе члана 24. Правилника.

-Независна странка др Михајло Товирац је у обрасцу 5.1 (обавезе политичке странке по кредитима и позајмицама) годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину исказала да је у току 2020. године примила позајмицу од физичког лица Михајло Товирац у износу од 1.900,00 КМ, али да на дан 18.06.2020. године нема обавезе према наведеном лицу.

Увидом у образац 5.1 (обавезе политичке странке по кредитима и позајмицама) годишњег финансијског извјештаја за 2019. годину утврђено је да је странка исказала обавезе према физичком лицу Михајло Товирац у износу од 180,00 КМ.

Контролом извода са трансакцијског рачуна утврђено је да је физичко лице Бранка Дамјановић у току 2020. године дала позајмице странци у укупном износу од 1.900,00 КМ, те да није извршен поврат позајмица физичким лицима Михајло Товирац и Бранка Дамјановић, што указује да странка није у обрасцу 5 исказала тачне податке о својим обавезама и повјериоцима.

³ Странка је у годишњем финансијском извјештају за 2020. годину требала исказати обавезе закључно са 31.12.2020. године.

-Странка је у обрасцу 5.2 (остале обавезе) исказала обавезе према Централној изборној комисији Босне и Херцеговине у износу од 2.329,00 КМ, те је исказала обавезе на дан 10.05.2021. године.

Увидом у изводе са трансакцијског рачуна утврђено је да је странка у периоду од 01.01. до 31.10.2020. године измирила обавезе према Централној изборној комисији Босне и Херцеговине у износу од 2.329,00 КМ, а по основу одлука којим су странци изречене новчане казне у 2018. и 2020. години.

Наведено указује да странка на дан 31.12.2020. године нема обавезе према Централној изборној комисији Босне и Херцеговине по основу новчаних казни, већ су исте измирене у току 2020. године.

- (7) Дана 16.11.2021. године, Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је Независној странци др Михајло Товирац упутила Захтјев за достављање додатне документације за 2020. годину, а дана 06.12.2021. године и Ургенцију којом је од странке тражено да достави: копију годишњег обрачуна (биланс успјеха и биланс стања) за 2020. годину, документацију о кориштењу пословног простора у 2020. години, главну књигу са комплетним аналитичким евиденцијама за период 01.01.-31.12.2020. године, копију благајничких извјештаја за период 01.01.-31.12.2020. године, програм утрошка средстава за 2020. и 2021. годину, копију извода са трансакцијског рачуна број: 5513021128915221 код Уникредит банке ад за период 01.01.-31.12.2020. године и изјаву о начину финансирања изборне кампање и износ исте.

У остављеном року странка је доставила копију уговора о закупу пословног простора и извода са трансакцијског рачуна број: 5513021128915221 код Уникредит банке ад за период 01.01.-31.10.2020. године.

С обзиром да није доставила сву тражену додатну документацију, и то: копију годишњег обрачуна (биланс успјеха и биланс стања) за 2020. годину, главну књигу са комплетним аналитичким евиденцијама за период 01.01.-31.12.2020. године, копију благајничких извјештаја за период 01.01.-31.12.2020. године, програм утрошка средстава за 2020. и 2021. годину, копију извода са трансакцијског рачуна број: 5513021128915221 код Уникредит банке ад за период 01.11.-31.12.2020. године и изјаву о начину финансирања изборне кампање и износ исте, странка је прекршила одребе члана 12. став (5) Закона о финансирању политичких странака.

- с) Независна странка др. Михајло Товирац прекршила је одредбе члана 12. став (3) Закона о финансирању политичких странака и члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине.**

Независна странка др. Михајло Товирац није поднијела поднијела постизборни финансијски извјештај-Локални избори 2020. године (извјештајни период 01.06.-15.12.2020.), чиме је прекршила одредбе 12. став (3) Закона о финансирању политичких странака и члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине⁴.

- д) Независна странка др. Михајло Товирац таксу за овјеру за учешће на изборима није платила са трансакцијског рачуна за финансирање изборне кампање.**

Као трансакцијски рачун који је, у складу са одредбама члана 4.4 став (1) Изборног закона БиХ, била обавезна отворити и намјенски користити за финансирање изборне кампање, странка је пријавила главни трансакцијски рачун странке број: 5513021128915221 код Уникредит банке ад.

⁴ Политичке странке које су учествовале на Локалним изборима 2020. године (избори одржани 15.11.2020. године) имале су обавезу да до 15.01.2021. године поднесу финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора (постизборни финансијски извјештај).

Таксу за овјеру за учешће на Локалним изборима 2020. године, политичка странка је, супротно Одлуци о висини таксе за овјеру за учешће на Локалним изборима 2020. године, умјесто са посебног трансакцијског рачуна за финансирање изборне кампање, уплатила са главног рачуна странке.

Трошкови изборне кампање

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ, политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ⁵ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ. Према подацима Централне изборне комисије БиХ, Независна странка др. Михајло Товирац је у сврху изборне кампање могла да потроши средства у износу од 4.952,10 КМ.

Независна странка др. Михајло Товирац у годишњем финансијском извјештају за 2020. годину није исказала трошкове пропаганде.

5.2. ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Независној странци др. Михајло Товирац да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да сваке године доноси програм утрошка средстава и да финансијска средства обезбијеђена за финансирање политичке странке користи у складу утврђеним програмом,*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине доставља у законом прописаним роковима и на начин утврђен Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и Правилником о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака,*
- *да доставља додатну документацију и*
- *да поштује одредбе Изборног закона БиХ и подзаконског акта Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, којим се уређује отварање намјенског рачуна и његово кориштење искључиво за финансирање изборне кампање.*

КОМЕНТАР:

У остављеном року, Независна странка др. Михајло Товирац није доставила примједбе на налазе ревизије и мишљење ревизора дато у Прелиминарном извјештају о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину.

Шеф Одсјека за ревизијске послове, ревизор

Сања Тошовић

Шеф Службе за ревизију

мр.сц Хасида Гушић

⁵ Члан 15.10 став 2. Изборног закона БиХ прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.